

הרב יוסף אביאור

קשים גרים לישראל כספחת¹.

"א"ר חלבו: קשים גרים לישראל כספחת, דכתיב²:...ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב"³.

לכאורה, יש למאמר זה מסר ברור, שהוא, יש להמנע מלקבל גרים. האם אכן זהו באמת המסר?? ובאמת מי מאלץ אותנו לקבל גרים עד כדי צורך לבא ולציין, כי הגרים קשים ויש להמנע מלקבלם??

נבחן את מאמרו של ר' חלבו.

א. מהי ספחת??

ב. ומהי משמעות הדימוי וההשוואה בין קשים גרים ובין ספחת?? כיצד ובמה הגרים הם כספחת??

ג. איזו היא המסקנא ההלכתית - מעשית ממאמר זה?? האם מאמר זה בא ללמדנו, שיש להמנע מלקבל גרים, או לפחות להשתדל להאט את קבלתם, או הוא בא ללמדנו, שכאשר נקבל גרים, עלינו להיות מודעים, שקבלת הגר היא מקור לקשיים, ויש להעריך כהלכה להתמודד עם אותם קשיים??

ספחת - היא שם של נגע. "אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת..."⁴.

שאת, ספחת ובהרת שמות נגעים הם ולבנות הם זו מזו (רש"י).

חולי שיתחבר (שיסתפח) אל מקום אחד (אבן עזרא).

הספחת היא טפלה לשאת או טפלה לבהרת, תולדה לשאת וגם יש תולדה לבהרת להצטרף עמה כדכתיב⁵: "...ספחני נא אל אחת הכהנות לאכל פת לחם." (רשב"ם).

1. מתוך: "עמך עמי ואלקיך אלקי" (רות א' ט"ז), והל' גרים. יוסף אביאור. 2. ישעיה י"ד,

א'. 3. יבמות מז:; קט; קידושין ע:; נדה יג: זהר-(בראשית רטו:; שמות קצב.). 4. ויקרא

י"ג, ב'. 5. שמואל א' ב', ל"ו.

"שרש ספח הונח לראשונה פירוש על דבקות הטפל עם העיקר ובאופן שהטפל פחות וגרוע מן העיקר במעלה ובמדרגה... "ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב" - בשעה שישובו ישראל אל אדמתם יתלוה הגר עמהם בכוונה שיהיה חשוב כמוהם, ולא תצא כוונתם אל הפועל כי לא יהיו רק נספחים כי יתנחלו ישראל כמבואר בפסוק שאחריו, "ולקחום עמם והביאום אל מקומם והתנחלום בית ישראל על אדמת ד' לעבדים ולשפחות והיו שבים לשביהם ורדו בנגשיהם"6... ומזה שם ספח, "את ספח קצירך לא תקצר"7, והיא תבואה העולה בשנה שניה מן הקציר של שנה שעברה דבוק עם קציר העבר וטפל לו. ומזה שם ספחת, והיא מין לבנונית שכשהיא כסיד ההיכל יש לה יחוס ודבקות עם לובן הבהרת אבל גרוע ממנה, וכשהיא לבנה כקרום ביצה יש לה דבקות עם לבנינות השאת, אבל גרוע ממנה...8.

שאת - בליטה רמה, ספחת - מלשון ספח = שפך, מציינת כנראה, את הנגע כעירוני מתוך הבשר והעור9. אולי הכונה לאבעבועה הנספחת, הדבקה, אל העור10.

"א"ר אשי: כל אדם שיש בו גסות הרוח לסוף נפחת, שנאמר11: "ולשאת ולספחת ולבהרת", ואין שאת אלא לשון גבוה שנאמר12: "ועל כל ההרים הרמים ועל כל הגבעות הנשאות", ואין ספחת אלא טפילה שנאמר13: "...ספחני נא אל אחת הכהנות לאכל פת לחם"14.

ולשאת ולספחת - על ידי שמנשא עצמו בא לידי ספחת, שאינו עיקר באנשים אלא נספח וטפל. (רש"י שם). טפילה - דבר שאינו חשוב בעצמו אלא נטפל באחרים. (שם). ההתנשאות מביאה את האדם להיות נספח וטפל.

6. ישעיה י"ד, ב'. 7. ויקרא כ"ה, ה'. 8. הכתב והקבלה. 9. רד"צ הופמן. 10. הרטום. 11. ויקרא י"ד, נ"ו. 12. ישעיה ב'. י"ד. 13. שמואל א' ב', ל"ו. 14. סוטה ה:.

נמצאנו למדים, כי הספחת היא נגע הטפילה לאדם, היא דבר נחות שאינו עיקרי ואינו חשוב. אבעבועה זו מכבידה על האדם ואינה רצויה לו. ומה עשה הגר, שנדמה אותו לספחת ונציין שהוא קשה עלינו כפי שקשה עלינו הספחת, ונשאלת השאלה מדוע ??

נתנו לשאלה זו חשובות אחדות:

א. "לשון ספחת, שאוחזין מעשיהם הראשונים ולומדים ישראל מהם, או, סומכין עליהם באיסור והיתר"¹⁵. "שאינם זהירים במצות והרגילים אצלם נמשכים אצלם ולומדים מעשיהם"¹⁶. מעשיהם הראשונים - הם ספחת, הם מעשים נכריים ליהדות. אם כן מה הועלנו בקליטתם בינינו, במקום שהם ישתנו להיות כמונו וילכו בארחותיה של היהדות, כפי שהגר צריך לעשות, אנשים מתוכנו לומדים ממעשיהם ומאזינים להדרכתם וסרים בגללם מן הדרך הנכונה. שני הפירושים של רש"י אומרים, למעשה, אותו הדבר, כי מי "שאינו זהיר במצוות אוחז במעשיו הקודמים. והרגילים אצלם נמשכים אצלם ולומדים מעשיהם".

ב. וכדומה לרש"י כותב גם הרמב"ם¹⁷:

"ומפני זה אמרו חכמים: קשים גרים לישראל כנגע צרעת, שרכם חוזרין בשכיל דבר ומטעין את ישראל, וקשה הדבר לפרוש מהם אחר שנתגירו. צא ולמד מה ארע במדבר במעשה העגל ובקברות התאווה, וכן רב הנסיונות - האספסוף היו בהם תחלה".

הם ממשיכים לשאת עמם את ארחות חיהם מתקופת היותם נכריים, והספחת הזאת מהוה מקור להכשלה לחברה היהודית. אך בשונה מרש"י, מדגיש הרמב"ם כי מדובר בגרים, שסיבת גרונתם היא אינה להסתופף תחת כנפי השכינה, אלא סיבה צדדית, והיא הגורם לדרכם השלילית. והעולה מכאן כי גרי-אמת, שהם מועטים ולא רבים, אינם ספחת כי אינם נגועים בנגע הזה.

15. רש"י ביבמות. 16. רש"י בקידושין. 17. רמב"ם קדושה הל איסורי ביאה פי"ג הי"ט.

וכן מבאר המאירי בחיבורו ליבמות¹⁸:

"לעולם יהא אדם נמנע שלא לקבל גרים אלא אם כן אחר בחינה גדולה ע"ד שהתבאר במסכתא זו, שמא מתוך איזו (סבה) הם מתגיירים ואין כונתם נקייה מכל וכל, וכשנתגיירו ופרחה סבתם הם מקילין בדקדוקי המצות, וישראלים למדין מהם, והוא שאמרו: קשים גרים לישראל כספחת".

ג. "לפי שאין בקיאין בדקדוקי מצות, וישראל למדין ממעשיהם"¹⁹. העובדה שאינם זהירים במצוות נובעת בין היתר מן המציאות האוביקטיבית שהם אינם בקיאים בדקדוקי המצוות, רש"י מציין את העובדה בלבד, ואילו התוספות מציינים את הסיבה לאי זהירותם במצוות. וזה אולי שונה מעט מדברי הרמב"ם. לדעתו, הם נושאים את ארחות חייהם הנכריות כי גרותם לקויה, ואילו לדעת התוספות, יתכן שהם עדיין ממשיכים בדרכם הקודמת מחמת היותם חדשים באומה זו ועדיין לא הספיקו להיות בקיאים באורחותיה.

ד. "לפי שמתערבין בהם ואין שכינה שורה אלא על משפחות המיוחסות שבישראל". (שם).
ובדומה לכך כתב ריה"ל בספר הכוזרי²⁰:

"אמנם כן! כל מי שנלוה עלינו מן האומות כיחיד יבואהו מן הטוב אשר ייטיב עמנו האלוה, אבל שוה לא ישוה אלינו. כי אילו היה חיוב התורה מצד מה שהאלוה ברא את כלנו, היו שוים בה כל בני אדם, כלבן כשחור, כי כלם ברואיו ית', אולם חיוב התורה עלינו הוא מצד מה שהוציאנו האלוה ממצרים

ומצד היות לו התחברות עמנו, בהיותנו סגלת בני אדם"

הגר איננו שוה לנו. משפחתו הקודמת, שממנה מוצאו, אינה משפחה יהודית, ומשום כך אין לו שרשים, ולכן אינו מיוחס. וביתר פירוט הוא כותב²¹:

18. בית הכחירה יבמות פרק י"ג עמ' 405 חנוך אלכעק ניו-יורק תש"ז. 19. תוספות יבמות מז:

20. כוזרי מאמר ראשון כ"ז. 21. שם קט"ו.

"...כי בן ישראל רק הוא ראוי לנבואה, ואלו הגרים – תכלית אפשרותם בקבלם מבני ישראל את תורתם היא להיות לחסידים ולחכמים, אך לא לנביאים".

אך הרא"ש בתוספותיו אינו מסכים לפירוש התוספות. רז"ל²²:

"...יש מפרשים משום דגורמין לשכינה שמסתלקת מישראל על ידי שהגרים מעורבים בהם ואין הקב"ה משרה שכינתו אלא על משפחות מיוחסות. ולא נהירא, דגרים ראויים שתשרה עליהם שכינה, כדאמרינן: עובדיה גר אדומי היה. ועובדיה נביא היה".

ה. "לפי שביותר הוזהרו ישראל על הגרים ואין יכולין להזהר מאונאתן" (שם).

לפי הפירוש הזה, הגרים קשים, לא מחמתם אלא שהקושי והאתגר הוא שלנו, כיצד עומדים בכל הדרישות והציוויים שציוותנו התורה כיצד להתיחס ולטפל בגרים, המטלות הן כה רבות ולא תמיד אנו מצליחים לעמד בהן. קבלת גרים הוא אתגר, ויש להערך כהלכה כדי להתמודד אתו.

ו. "וה"ר אברהם גר פירש: לפי שהגריין בקיאיין במצות ומדקדקין בהם, קשים הם לישראל כספחת, דמתוך כן הקב"ה מזכיר עונותיהם של ישראל כשאיין עושין רצונו. וכה"ג מצינו גבי הצרפית, שאמרה²³: 'מה לי ולך איש האלקים (כי) באת אלי להזכיר (את) עוני' – שמתוך שהוא צדיק גמור היה נראה לה שמזכיר השם עוונה"²⁴.

תופעת הגרים מהוה קושי לעם ישראל, היא גורמת לכך שמשמים יתיחסו לעם ישראל בדקדוק יתר. על תופעת הגרים להוות אתגר לעם ישראל, הקושי, שהם מהוים, צריך לעודדנו לגיירם כדי שנוכל להיות שלמים יותר, הם ישמשו כזרז לשיפור דרכנו. הסבר דומה, בלשון אחרת, מובא ב'תוספות ישנים'²⁵:

22. תוספות הרא"ש קידושין ע': .23. מ"א י"ז, י"ח. 24. תוספות קידושין ע"א. .25. תוספות

"עוד יש מפרשים, לפי שהקב"ה מעניש אותנו על ידם כשמטיבים מעשיהם ואומר כי הוא רואה שאין אנו נזהרים במצות כמותם אע"פ שאינם מזרע כשר כמונו".

לטעם זה מצטרף גם הר"י עמדין זצ"ל בחידושו למסכת יבמות²⁶:

"וי"ל עוד טעם חמישי שקשים לישראל לפי שמחמירים יותר מישראל בדקדוקי מצות, שכך אמרו²⁷ אף בכותים במצות שהחזיקו מדקדקים בהם יותר מישראל וגורמים עונש לישראל".

ז. המהרש"ל מוסיף פירוש מיוחד²⁸:

"... אבל כשאנו רואין, שהן מתאמצין להתגייר, יש לנו לקבלן, כמו שקבל יהושע רחב הזונה, ונעמי קיבלה רות המואביה, ומ"מ נראה דכל זאת איירי בזמן שהיה ישראל שרויים על ארצם אפילו אחר החרבן שהיו דויים ונשתעבדו למלך רומי מ"מ היו שרים בארצם והרשות היו נתון להם כל מי שיבא בארצם להתגייר שיכלו לקבל, אבל עכשיו שאנו בארץ לא לנו וכעבדים תחת יד אדוניהם, אם יבא אחד מישראל לקבלו, הרי הוא מורד במלכות ומתחייב כנפשו וקשה לו כספחת, וע"כ אני מזהיר ואומר, כל מי שמשותף לקבלה זו האידנא, במקום שהמלכות מקפדת, שדמו בראשו בין המתעסק עמו בגירות שלו בין היודע ממנו. והלואי שתהא תקומה ומצב לזרע ישראל בין האומות כל ימי משך גליותינו ולא יתרבה עלינו איש זר שלא מאמונתינו, וראוי לחוש מאד מאד".

המהרש"ל מציג בפנינו קושי אחר, אשר בגללו יש להמנע מלקבל את הגר. קושי זה אינו קשור לגר עצמו אלא לסביבה ממנה הוא בא. יש והסביבה הנכרית ממנה בא המעמד לגרות שוללת ומתנגדת לצעד הזה, ולכן, כאשר ישראל משועבדים לאותה אומה ואינם עצמאיים, קבלת הגר יכולה להזיק לחברה היהודית כספחת ואז יש להמנע מלגיירו. ולמרות שהמעמד לגרות עומד בכל אמות המידה הראויות להתקבל כגר, הצטרפותו לעם ישראל תהיה קשה לישראל כספחת.

26. מ"ז: .27. כרכות מ"ז: .28. ים של שלמה יבמות פרק ד' סעיף מ"ט.

ח. בויקרא י"ט ל"ג-ל"ד אומרת התורה:

"וכי יגור אתך גר בארצכם לא תונו אתו. כאזרח מכם יהיה לכם הגר הגר אתכם ואהבת לו כמוך כי גרים הייתם בארץ מצרים אני ד' אלקיכם".

ומבאר הנצי"ב ב"העמק דבר":

"...דבאמת קשים גרים לישראל כספחת, כדאיתא בקידושין פ"ד, והיה עולה על הדעת לשנוא אותו ולדחהו, משום הכי הזהירה רחמנא דאחר שנעשה ישראל, הרי הוא כגופו בכלל נפש אחת. והרי מי שיש לו ספחת בבשרו אע"ג שהיא שנואה לו מכל מקום לא יוכל לשלט בעצמו ולתלשו, אלא סובל ממנה ושומרה מכל נזק, כך, אע"ג שהגר הוא כספחת, מכל מקום כבר הוא כגופו ואי אפשר להרחיק עצמו ממנו".

לדעת הנצי"ב בפירושו, הציורי לאהב את הגר, ציווי מיוחד בנוסף לציורי שנצטוו כל ישראל, יש לו סיבה. מצוה זו מביאה בחשבון, בסמוי, עובדה עקרונית, כי הגר קשה לישראל כספחת, ולכן היינו חושבים כי מותר לנו לשנא אותו ולדחות אותו מחברתנו ואפשר להתנכר לו. לכן צייתה אותנו התורה ציווי מיוחד לאהב את הגר, כדי שמחשבה זו לא תעלה על דעתנו, וחייבים אנו לאהב אותו כגופנו.

ומוסיף הנצי"ב:

למרות שהספחת היא נגע בגופו של האדם, על אף שהיא שנואה עליו, אין האדם כורתה, אלא מטפל בה כראוי. וכן הגר למרות היותו כספחת יש להתיחס אליו כחלק מעצמנו ולטפל בו. העולה מדברי הנצי"ב, הגר קשה לנו כספחת, וזאת מסיבות שונות, ואנו אין לנו אלא להתמודד עם המציאות הזו, זו היא חובתנו.

ט. ראוי לציין כי מן הפסוק²⁹ "...ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב", שממנו הסיק ר' חלבו, כי קשים גרים לישראל כספחת, למד ר' ברכיה דברים אחרים, כמעט הפוכים:

"א"ר ברכיה: כנגד מי אמר³⁰ "בחוך לא ילין גר"?? אלא עתידים גרים להיות כהנים משרתים בבית המקדש, שנאמר: "ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב", ואין 'ונספחו' אלא כהנה, שנאמר³¹: "ספחני נא אל אחת הכהנות" שעתידין להיות אוכלין מלחם הפנים לפי שכנותיהן נשאות לכהנה"³².

הסיפוח נתפס כאן כהישג, בני הגרים וצאצאיהם יגיעו למעמד גבוה ומבניהם ישמשו ככהנים.

לדעת ר' חלבו, בהצטרפות של הגר נוצרת מעמסה וקושי, ההתקשרות שלו מכבידה על עם ישראל, ואילו לדעת ר' ברכיה, ההצטרפות של הגר הופכת אותו לחלק בלתי נפרד של עם ישראל עד שהוא הופך להיות מן המיוחדים באומה. ר' ברכיה הוא תלמידו המובהק של ר' חלבו⁶, והוא מלמד אותנו צד אחר של הסתפחות הגר.

ובדומה לכך כתב הרמב"ן: "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב". (דברים לג 4) - 'ודרשו רבותינו, שלא אמר מורשה בית יעקב או זרע יעקב, ואמר קהלת יעקב, לרמז שיקהלו רבים עליהם ותהיה התורה לעולם מורשה ליעקב ולכל הנקהלים עליו, הם הגרים הנלוים על ד' לשרתו, "...ונספחו על בית יעקב", ונקראו כלם קהלתו'. התורה היא נחלתם גם של הנספחים על ד', הם הגרים.

י. "א"ר יצחק: מאי דכתיב³³: 'רע ירוע כי ערב זר...'. רעה אחר רעה תבא למקבלי גרים... כר' חלבו..."³⁴.
וכתב תוס' שם:

"אמר ר"י: דהיינו היכא שמיאין אותן להתגייר או שמקבלין אותן מיד, אבל אם הן מתאמצין להתגייר יש לנו לקבלם שהרי מצינו שנענשו אברהם יצחק ויעקב שלא קבלו לתמנע שבאתה

30. איוב ל"א, ל"ב. 31. ש"א ב', ל"ו. 32. שמות רבה י"ט, ד'. 33. משלי י"א, ט"ו. 34.

להתגיייר והלכה והיתה פלגש לאליפז בן עשו ונפק מינה עמלק
דצערינהו לישראל, כדאמרינן בהגדת חלק. וגם יהושע קבל רחב
הזונה ונעמי רות המואכיה...³⁵.

בהתבסס על דברי ר' חלבו מסיק התלמוד כי 'רעה אחר רעה תבא
למקבלי גרים'. לכאורה משמעות דברי ר' חלבו, על פי פרשנות
התלמוד, היא: כי אין לקבל בכלל גרים.
ועל כך מעירים בעלי התוספות כי המדובר באחת משתי האפשרויות
בלכוד:

1. כאשר יזמת הגיור היא שלנו ולא של הנכרי, כשאנו מאיצים בו
להתגיייר.

2. כאשר הגיור נעשה ללא שהייה מספקת, בחפזה, וממילא היא
שטחית ומוטעית. אולם כאשר יזמת הגיור באה מן הנכרי, והוא
מתאמץ להתגיייר, יש לנו לקבלו.

יא. במדרש מודגשת נקודה חשובה:

"לך רד כי שחת עמך" - העם אין כתיב כאן אלא 'עמך', אמר
משה: מנין הם עמי? אמר לו הקדוש ברוך הוא: עמך הם, שעד
שהיו במצרים אמרתי לך³⁶: "והוצאתי את צבאותי את עמי",
אמרתי לך שלא לערב בהם ערב רב, אתה שהיית עניו וכשר אמרת
לי: לעולם מקבלים השבים, ואני הייתי יודע מה הם עתידין
לעשות אמרתי לך לאו, ועשיתי רצונך, והם הם שעשו את העגל,
שהיו עובדים עבודת כוכבים, והם עשו אותו וגרמו לעמי
לחטא, ראה מה כתיב - אלה אלהינו אין כתיב כאן אלא³⁷ אלה
אלהיך ישראל", שהגרים שעלו עם משה, הם עשאוהו ואמרו
לישראל: "אלה אלהיך", לכך הקדוש ברוך הוא אמר למשה: "לך
רד כי שחת עמך"³⁸.

משה אומר לרבוננו של עולם: "לעולם מקבלים השבים", ולכן אני
אגיייר את הערב-רב שעלה אתנו ממצרים, ואילו הקב"ה אומר לו לא

35. תוספות שם. 36. שמות ז', ד. 37. שם ל"ב, ד"ו. 38. שמות רבה מ"ב ו'.

לעשות זאת, כי הוא יודע מה הם עתידים לעשות. ולמרות זאת משה מגיירם והקב"ה מסכים אתו. שיחה מאד מוזרה ובלתי מובנת. לא יעלה על הדעת כי משה יעשה בניגוד להוראותיו של הקב"ה ויגייר מי שריבונו של עולם יאמר לו שלא לגייר. אלא לימוד חשוב בא ללמדנו הדו-שיח בין הקב"ה לבין משה. מעשה הגיור עומד בשיקול גדול, מצד אחד, יש להזהר מאד מלקבל גרים אלא 'אם כן אחר בחינה גדולה'³⁹, והראיה, הנזקים שגרמו הערב רב. ומצד שני, מוטלת עלינו חובה לקבל גרים שמגמתם כנה והם רוצים להכנס תחת כנפי השכינה, כי לעולם מקבלים את השבים. משה רואה את הדברים בראיה של בשר ודם ומלמעלה רואים זאת בראית שמים, והוא על פי ראיתו מחליט לגיירם. המסר של חז"ל במדרש מצביע על כך שכל הכרעה היא קשה גם ההחלטה לגייר וגם ההחלטה להמנע מלגייר. וצריך להזהר מלהחמיר בצד אחד ולהקל בצד האחר, שלא יהא חומרו קולו. משה ובית-דינו, שהחליטו לגיירם על פי שיקולם התורני, הם גם קבלו על עצמם להתמודד עם מציאותם בתוך עם ישראל, וכדברי הנצי"ב בהעמק דבר⁴⁰.

יב. מעבר לכל הפרושים הנ"ל חשוב להציג את דברי הסמ"ג:
 "...ואני ראיתי במדרש, אמר ריש לקיש: גדולים גרים בזמן הזה מישראל בעמידתן על הר סיני, שהם ראו הקולות והלפידים והנפלאות הגדולות ושמעו קול אלקים חיים מדבר, והגרים לא ראו מדבר זה כלל וכאים בצר ובמצוק להסתופף בצל כנפי שכינה"⁴¹.

אלו דברי הסמ"ג, כהמשך וסיכום להצגת פירושים שונים לדברי ר' חלבו. הגרים לא רק שאינם קשים כספחת, אלא, הם מעוררים התפעלות. העולה מדברינו, כי גיורם של נכרים, אשר אינם ראויים למעשה הגיור והכנסתם לכלל ישראל, אינם אלא כמו הספחת בגופו של אדם, שהיא מכאיבה וטפילה אליו ולכן יש להמנע מלקבלם. וזוהי המשמעות הראשונית והמיידיית של דברי ר' חלבו, וכך אכן מתבארות ארבע הסוגיות בתלמוד, אשר בהקשרן מובא מאמרו. וכך גם מפרשים רש"י, הרמב"ם והמאירי את מאמרו.

39. מאירי יבמות פרק י"ג עמ' 405. 40. עיין סעיף ח'. 41. סמ"ג לאוין הלכות איסורי

ביאה מ' עמוד כ' קט"ז.

ואמנם מאמרו של ר' חלבו סוכל ומתייחס לצדדים אחרים נוספים של מוסד הגרות. מהלך של גרות, שהוא מהלך גורלי ומשמעותי בחיי האדם, טבעי הדבר שיגרר אחריו קשיים למתגייר ולסכיבתו. את צדדים אלו של הגרות, ואת הקשיים המלוים אותם, גם אותם מציין ר' חלבו כקשים והם משמשים אתגר לאדם, הנקרא לא לדחותם אלא להתמודד אתם. לגייר ולהתמודד ולא לדחות ולברח מהחובה המוטלת עלינו.

"א"ר יצחק⁴²: 'בחוך לא ילין גר' - לעולם יהא אדם דוחה בשמאל ומקרב בימין"⁴³.

זוהי ההדרכה הנאותה, שהיא, לאזן את יחסנו לנכרי המבקש להתגייר, ובאותה מידה שאנו חוששים כי כונותיו אינן כנות יש לחוש שמא גר צדק הוא שמחובתנו לקרבו ולגיירו.

---

42. איוב ל"א, ל"ב. 43. רות רבה ב', י"ז.